

synes at være Noget, men i Virkeligheden er Intet, og det glædede mig ved den sidste Forhandling at høre den ærede Ministers Udtalelser i saa Henseende. Han stillede sig nemlig da noget mere indifferent til de forskjellige Forslag, idet han sagde: Jeg føler mig ikke særlig kaldet til at forsvare de Herrers Forslag under Nr. 11, og Forslaget under Nr. 12 under jeg hellerikke, ligesom den ærede Minister heller ikke yndede Forslaget under Nr. 14. Idet nu jeg for mit Behov ikke tror, at jeg vil faae Anledning til oftere at tage Ordet herom, vil jeg derfor paany anbefale det høie Thing at stemme for Forslaget under Nr. 12. Skulde det ærede Medlem for 3die Kreds (S. Andersen) eller Andre, der lægge særlig Vægt paa Ligheden, ønske en Bestemmelse i den Retning, jeg her antydede, skal jeg være villig til at yde min Medvirning dertil.

Formanden: Den ærede 4de Landsthingsmand for 1ste Kreds har Ordet for en personlig Bemærkning.

Rellemann: Jeg ønsker kun at gjøre en kort Bemærkning i Anledning af, hvad den ærede 1ste Landsthingsmand for 9de Kreds (N. Rasmussen) yttrede. Jeg hørte nemlig af hans Ytringer, at han har følt sig i særlig Grad stødt ved, hvad jeg i forrige Møde udtalte om, hvad jeg ansaa for den virkelige Grund til Modstanden mod Udvalgets Forslag. Jeg maa rigtignok sige, at det forbausede mig i høi Grad, og at jeg fra mit Standpunkt ikke kan se rettere, end at der er meget liden Grund for det ærede Medlem til at føle sig stødt i den Anledning. Jeg havde snarere troet, at Andre kunde føle sig stødte derved. Min Tankegang var nemlig aabenbart den, at den Paa-stand, at der skulde være Gene eller Byrde forbundet med een Gang for alle at anskaffe sig en Arbeidsbog, var saa ubehagelig, at jeg ikke kunde indse, hvorledes Nogen af den Grund kunde stemme mod det Forslag, der gaar i denne Retning, og derfor kunde jeg ikke finde nogen Mening i deres Stilling, som alene af den Grund vilde stemme mod Forslaget. Derimod kunde jeg vel finde, at der kunde være Grund dertil for de Herrer, der ved alle Leiligheder ville hævde Lighedsprincippet, og saaledes ogsaa ved denne, og det troede jeg, at det ærede Medlem vedkjendte sig, at det hører til de ledende Grundtanker, som han og hans Venner ved alle Leiligheder ville søge at gjennemføre i Lovgivningen. Det har aldrig faldet mig ind, at det ærede Medlem skulde føle sig opfordret til at fralægge sig den Ting.

Stuel: Jeg kan ikke ønske yderligere at forlænge Diskussionen om denne Sag, men da der er ærede Medlemmer, der have motiveret deres Afstemning, og da jeg maasse kommer til det samme Resultat som de, medens jeg dog ikke er

enig med dem i deres Motivering, har jeg fundet Anledning til at ville nærmere belyse mit Standpunkt til Sagen. Jeg vil da sige, at jeg i alt Væsentligt deler Udvalgets Flertals Opfattelse af disse Forhold, og at jeg altsaa vilde kunne stemme for Udvalgets Opfattelse af § 15, som den foreligger under Nr. 12. Der har imidlertid her i Salen viist sig en overordenlig Utilbøjelighed til at gaae ind paa noget Forslag, der medførte en Begrændsning af Individets Ret til fuldkommen fri Bevægelse; det er blevet sagt, at det vilde være ubilligt og haardt, om man vilde lægge den sluttige og rolige Arbejder Indringer i Veien for at drage hen og søge Arbejde, hvor han bedst kunde finde det og helst vilde være. Jeg tror ikke, at den rolige og sluttige Arbejder trænger til nogen Beskyttelse paa dette Gebet. Han er i vore Dage en overmaade foretrukket og vel anset Mand, som i Reglen vil befinde sig vel paa sit Hjemsted, hvilket han sjældent vil finde Anledning til at forlade; men, vil han forlade det, vil han jo med overmaade stor Lethed kunne skaffe sig den Arbeidsbog, som omtales her i Udvalgets Forslag, og den vil senere være ham til væsentlig Nytte. Men der er ganske vist en anden Klasse Arbejdere, som har mere Bevægelighed og Uro, og blandt dem vil der ganske vist findes ikke saa, for hvem det Nye har særdeles Tilværelse, som maasse haabe at kunne skaffe sig en større Fortjeneste, men for hvem maasse ogsaa det ubundne og regellose Liv, der føres paa de større Arbejdssteder, har noget Tiltalende, ligesom det ogsaa er muligt, at en Del kunne ønske at forlade deres Hjemsted for at unddrage sig paatagne eller paadragne Forpligtelser af forskellig Art. Dem tror jeg ganske vist, at en saadan Bog vilde volde Besværigheder, og jeg tror, at de kunne have Grund til at anse sig forsvarede af de Herrer, der have stillet Modstand mod Udvalgets Forslag, og at de ville skyldes dem Tak derfor. Disse Folk ville nemlig efter min Formening overmaade let komme til at afgive Omne for Bagabondage. Jeg er overbevist om, at en stor Del af dem ville føle sig skuffede, naar de komme til Steder, hvor de ventede at finde en stor Fortjeneste og et Liv, som vilde tiltale dem paa mange Maader, og at mange af dem saaledes vilde være udsatte for at komme i en Stilling, der overmaade let vil føre dem over i Bagabondernes Tal. Det er af Hensyn til dem, at jeg for min Del vilde have lagt Vægt paa den Bestemmelse, som Udvalgets Flertals Forslag indeholder, at Enhver, der begiver sig fra sit Hjemsted, skal forsyne sig med en Arbeidsbog, der indeholder tilbørlig Legitimation for hans Forhold; men, som Sagen nu staar, ser jeg, at der ikke er synderligt Haab, eller rettere slet intet Haab om, at Lovet vil gaa igjennem med en Bestemmelse af den Natur, ifær da den ærede Minister har sat sig overmaade bestemt dertil. Det er overfor den ærede Justitsministers Holdning til